

Haugesund kommune
postmottak@haugesund.kommune.no

11. september, 2014

Innspill til kommuneplanens samfunnsdel 2014 - 2030

Forum for Natur og Friluftsliv i Rogaland (FNF) er et felles forum for flere frivillige organisasjoner som er aktive i byheiene og langs kysten. Organisasjonene representerer allmenne folkehelse- og naturverninteresser. Flere av organisasjonene har gått sammen om et lokalt fora, FNF Haugalandet.

Kommuneplanens samfunnsdel er svært generell men berører mange element som er viktig for organisasjonene. Vi er glad for at natur, grønne områder, livskvalitet, frivillighet og folkehelse får mye plass i planen. Men, er bekymret når ikke friluftsliv i seg selv blir viet oppmerksomhet. Vi mener at naturopplevelse og friluftsliv må fremheves, gjerne med et eget kapittel/delmål. Friluftsliv er folkehelse og som aktivitet er for det meste lavterskel, rimelig og bidrar til å utjevne folkehelseforskjeller.

I undersøkelse etter undersøkelse bekreftes det at det folk ønsker, blant de som er inaktive eller for lite aktive, er å gå på tur eller gå tur mer. Alle andre aktiviteter følger langt etter. Fysisk aktivitet i naturen er dessuten det av alle tiltak som gir mest uttelling for den totale helsen – dvs. fysisk og psykisk. Når enkel aktivitet i naturen både er rimelig, er lavterskel, er utjevne og naturen i seg selv bidrar til gode levekår, mener vi at friluftsliv og naturopplevelse bør vises som egne satsingsområder.

Frivillighet

Frivillighet er et tema som går igjen i nesten hele planen. Det er en erkjennelse av at frivillig sektor er viktig. Vi tror det er behov for konkrete forslag for hvordan samarbeid skal foregå i praksis og vil gjerne gå i dialog med kommunen om dette. Som alle andre opplever også natur- og friluftslivsorganisasjonene endringer i frivillighet. De fleste FNF organisasjonene opplever faktisk stabilt eller jevn økning i medlemskap og fortsatt stor interesse for å bidra med frivillige oppdrag. Men, det er økt behov for organisering av de frivillige over tid. Skal kommunen sørge for rimelig, lavterskel fysisk aktivitet for flere i samarbeid med frivillige organisasjoner, må disse satsingene driftes og sikres varighet.

FNF er et samarbeidsforum for natur- og friluftslivsorganisasjoner. I Rogaland representerer organisasjonene ca. 50 000 medlemskap og nesten 500 årsverk frivillig arbeid. 19 er med: Stavanger Turistforening, Haugesund Turistforening, Norges Jeger og Fiskerforbund–Rogaland, Norges speiderforbund Vesterlen krets, Rogaland KFUK-KFUM speidere, Haugaland KFUK-KFUM speidere, Norsk Ornitologisk Forening avd. Rogaland, Norsk Botanisk Forening Rogalandsavd., Sykklistenes Landsforening Sør-Rogaland, Rogaland Orienteringskrets, Stavanger Kajakklubb, Haugesund Kajakklubb, Sørmarkas Venner, Stavanger Rugler Ro og Råseillag, Gandsfjord Seilforening og friluftsrådene; Ryfylke, Dalane, Jæren, og Vest. FNF Rogaland arbeider på fylkesnivå og har i tillegg to lokale fora, FNF Stavanger og FNF Haugalandet.

Haugesund kommune ble utpekt av Helsedirektoratet som pilotkommune for satsingen [Aktiv i Friluft](#). Dette ble en suksess og beviste at samarbeidsformene som ble testet mellom frivillige og kommunen fungerte! Og det skulle en liten investering til for å få veldig mye igjen. Vi foreslår at kommunen viderefører satsingen og ser på nye muligheter for samarbeid om friluftsliv for folkehelse.

Byheiene – et regionalt svært viktig friluftsområde

Byheiene i og ved Haugesund er friluftsområde for hele Haugalandet men opplever nå et sterkt press både på areal og bruk. Med en sterkt økende befolkning blir alle de store naturområdene desto viktigere for gode levekår, helse og miljø. Et av de viktigste grepene er da å bevare nok sammenhengende områder på lang sikt. Vi er opptatt av at en grense defineres *med varighet ut over kommuneplanens tidsperspektiv*. I tillegg kan langsiktig sikring av områdene styrkes ved aktiv og dokumentert bruk.

En overordnet plan for grønn og blå struktur

Haugesund kommune er vertskap for store deler av friluftslivet i regionen. Med et stort press på områdene mener vi det er nå behov for en egen overordnet plan for grønn struktur i Haugesund med mål om å skape et sammenhengende nettverk for gåing og sykling samtidig som en setter fokus på alle små og store grønne områder. En plan vil også kunne adressere brukskonflikter og løsninger for dette. Nye og gamle former for aktivitet forårsaker slitasje. Med litt tilrettelegging og formidling kan bruk av områder kanaliseres og konflikter kan unngås. FNF organisasjonene vil svært gjerne bidra til at alle tiltak fungerer optimalt og ønsker derfor å bli tatt med på råd ved oppstart av planprosesser. En mulig start for arbeidet i byheiene ville først være å utføre en mulighetsstudie og starte med gode medvirkningsprosesser. Det samme kan gjøres for Vibrandsøy og tilgang til kystområdene.

Tiltak for natur og friluftsliv i Haugesund

Vi foreslår også flere tiltak som vi synes bør identifiseres i kommuneplanen. Noen av disse kan også videreføres og utvikles i en ny plan for grønn struktur. Samarbeid med de frivillige organisasjonene vil være viktig for å gjennomføre deler av arbeidet.

Vi foreslår følgende:

Formidling

Det er et stort behov for informasjon på flere nivå for friluftsfolk, skoler, nabolag, barnehager, og ikke minst et økende mangfold av brukergrupper. Ferdelsesregler, kart, skilting, m.m. inkl. informasjon på engelsk er ønskelig. En oversikt over steder som er gode for læring om og i naturen bør være tilgjengelig for skoler, speidergrupper, o.a

Kartlegge friluftsliv

Grundig kartlegging av friluftslivsområder er en av satsingsområdene i Nasjonal plan for et aktivt friluftsliv. Hensikten er å få med så mange detaljer som mulig f.eks. stier som ikke nødvendigvis er merket, små parkeringsplasser, skogholt, osv. Kunnskapsgrunnlaget vedr. friluftsliv er ofte svært mangelfullt ved arealplanlegging. Utredninger som baseres på

eksisterende kunnskap blir dermed nokså meningsløse. Innhenting av detaljert stedskunnskap kan gjøres i samarbeid med frivillige. Ny informasjon eller retting av feil kan gjøres direkte i www.rettikartet.no. Barnetråkk kan også brukes – se også innspill om medvirkning.

Fravær av støy

Det er behov for å etablere hensynssoner for de stille områdene og følge opp regler for bevaring av stille områder. Støy er et økende problem og har negativ konsekvens for helsen til både mennesker og dyr. Ved kartlegging av stille områder foreslår vi markering av 'hvite', støyfrie områder. Videre oppfølging blir å dokumentere tap og endring – noe som kan gi verdifulle data for videre arealplanlegging.

Naturmangfold

I planen nevnes det et mål om å styrke naturmangfoldet. Vi foreslår at kommunen utarbeider en handlingsplan for biologisk mangfold. Flere FNF organisasjoner har kunnskap som kan nyttes ved kartlegging og oppdatering av eksisterende datagrunnlag.

Medvirkning

I planen fremheves demokratiske rettigheter for barn. Vi vil anbefale bruk av Barnetråkk som et verktøy tidlig i planprosesser. Dvs. start en kartlegging av nabolag og de nære grønne områdene snart. For at barn og unge skal ha reell medvirkning må de tas med på råd på en konkret måte så tidlig som mulig. Ikke vent til et område allerede er omregulert. Barnetråkk kan også brukes av andre grupper, f.eks. innvandrere og eldre. Arbeidet gjøres i samarbeid med skoler, nabolagsgrupper, lag og organisasjoner og trenger ikke nødvendigvis være så ressurskrevende for kommuneadministrasjonen.

Vi ønsker Haugesund kommune lykke til videre med planarbeidet og det viktige arbeidet med å sikre byheiene og de blå områdene for fremtidige generasjoner. I denne uttalelsen har vi foreslått noe tiltak og vi håper at noe av dette kan startes neste år og dermed behørig feires som en del av markeringen av Friluftslivets år 2015.

Med vennlig hilsen

Emily Halvorsen
Koordinator

Kopi:
Rogaland fylkeskommune
FNF organisasjoner